

Глобалното затопляне възможна причина за конфликти

**Ваня Хаджиева,
доктор по икономика**

В научното списание Proceedings of the National Academy of Sciences група учени публикуваха изследване, показващо как промените в климата в миналото са водели до епидемии, войни, спад на броя на населението.

Много вероятно е нарастващото население на света отново да не може да се адаптира достатъчно бързо и адекватно към екологичните промени, свързани с очакваното повишаване на глобалните температури. По-високите температури за известно време вероятно са нещо добро, но отвъд някакво равнище растенията ще изпитат тежест, казва Питър Бреке, професор от Технологичния институт на Джорджия. Повече сушави периоди и бързорастващо население означават все по-големи трудности за осигуряване храна за всички и следователно не трябва да се учудваме, щом започнем да срещаме повече примери на гладуване и вероятно повече случаи на гладни хора, които се бият за оскъдна

храна и вода, счита ученият.

Преглеждайки историята и търсейки сходни модели, екипът е установил, че пониженията на температурите се съпътстват с войни, епидемии и обезлюдяване. Изследвана е Малката ледникова епоха, както е познат периодът между 1400 и 1900 г. Най-ниските средни глобални температури са регистрирани в годините около 1450, 1650 и 1820, разделени една от друга от кратки интервали на затопляне. Когато се появят подобни екологични ситуации, хората се преместват на друго място. Подобни масови преселения водят до войни, както през XIII в., когато монголците страдат от суша и нападат Китай, казва Дейвид Жанг, професор по география в Университета на Хонконг. Или манджуриците, които са се преместили в Централен Китай през XVII в., защото условията на североизток по време на периода на застудяване са били ужасни. Епидемиите може и да не са свързани директно с промяната на температурата, но те са последствие от миграциите,

които създават възможност болестта да се разпространи. Изследователите цитират само периодите на понижение на температурите във връзка със социалните сътресения, но според тях същите предвиждания може да се направят и за глобалното затопляне.

Доклад от началото на декември, цитиран от Ройтерс, също твърди, че глобалното затопляне ще изправи половината от държавите в света пред риска от конфликт или сериозна политическа нестабилност. Според групата за решаване на конфликти International Alert има риск от конфликти с насилие в 46 страни с общо население 2.7 млрд. души. В други 56 страни има риск от политическа нестабилност.

Генералният секретар на International Alert очаква първите наистина сериозни конфликти на международната сцена, свързани директно с изменението на климата, да се случат още през 2020 г. Начело в списъка са страни от Западна и Централна Африка, като в Северна Гана вече

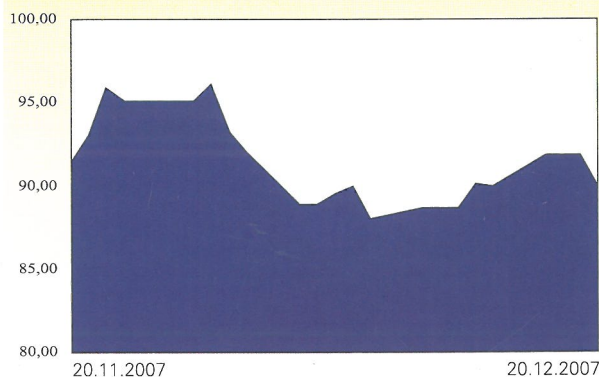

има сблъсъци между скотовъдци и фермери, щом моделите на селското стопанство там започват да се променят. Бангладеш също може би е застрашен, тъй като видимите промени в нивото на река Ганг, от която зависят 400 млн. души, може да доведат до нови напрежения.

Липсата на вода ще направи още по-трудно решаването на проблемните ситуации в и бездруго сложния Близък изток, а в Латинска Америка понастоящем мирните държави може да се дестабилизират след промени, свързани с разтапянето на глетчерите, което ще се отрази на реките.

Ако правителствата и общностите не обсъдят тези проблеми предварително, съществува риск промяната в климата да събуди религиозни войни като тези в Либерия и Сиера Леоне или Кавказ. Сегашният икономически ръст на развитите държави също може да бъде ударен.

Движение при цените на петрола сорт "Брент" за периода 20 ноември - 20 декември 2007 г. в USD/барел

Последните работни дни на 2007 г. се оказаха спокойни за пазара на петрол. На IPE сделките се движеха в умерен диапазон от 8 USD на тон. През последната десетдневка на ноември бяха регистрирани два ценови пика - съответно на 22 ноември до ниво от 95.87 USD/барел и на 28 ноември до 96.11 USD/барел.

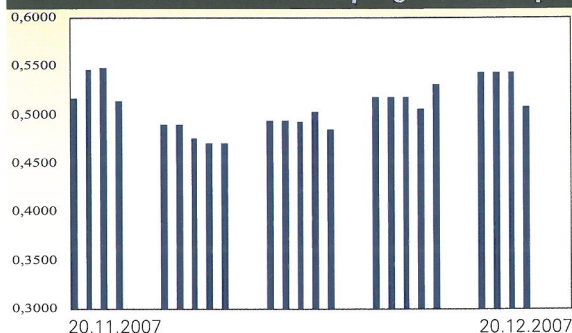
През първата седмица на декември имаше активни движения на цените в двете посоки. Седмицата започна от ниво 88.87 USD/барел в понеделник, седмичният пик беше регистриран в четвъртък - 6 декември, на ниво от 90 USD/барел. Този пик беше последван от спад с приблизително 2 USD/барел до 88 USD/барел в петък. На това ниво приключи и търговията за седмицата. До края на анализирания период ценовите флукутации на петрола се запазиха в умерения диапазон от 4 USD/барел.

Движение при цените на газьола за периода 20 ноември - 20 декември 2007 г. в USD/тон

При пазара на газьол в рамките на третата десетдневка на ноември беше регистрирана силна активност. Анализираният период започна от сравнително ниско ниво - 821 USD/тон. Възходящата тенденция се стабилизира на 855 USD/барел в продължение на три последователни дни, след което последва низходяща тенденция - до началото на най-празничния месец в годината. Както при петрола, така и при газьола на 7 декември бяха регистрирани най-ниските стойности в рамките на анализирания период, достигнато беше ниво от 775.50 USD/тон. Последва тенденция на плавно нарастване на цената, която достигна своя пик на ниво от 820 USD/тон. Сделки на това ниво се сключваха в продължение на няколко дни. В последните дни на анализирания период се забелязва лека тенденция на намаляване на цената.

Движение при цените на природния газ за периода 20 ноември - 20 декември 2007 г. в GBP/куб. м

В рамките на третата десетдневка на ноември пазарът на природен газ стартира от ниво 0.5340 GBP/куб. м, следва едnodневен пик от 0.3400 GBP/куб. м до ниво от 0.5680 GBP/куб. м, достигнати на 22 ноември. Последва стабилна низходяща тенденция до края на месеца, в резултат на която беше достигнато ниво от 0.4850 GBP/куб. м.

Декември започна от ниво 0.5097 GBP/куб. м и в рамките на анализирания период бяха регистрирани три ценови пика. Първият на 6 декември на ниво от 0.5195 GBP/куб. м, последван от спад с почти 0.2000 GBP/куб. м до 0.5000 GBP/куб. м. Вторият за декември пик е на ниво от 0.5350 GBP/куб. м, регистриран съответно на 10, 11 и 12 декември, а третият е непосредствено в края на анализирания период на ниво от 0.5625 GBP/куб. м.